

Új lehetőségek a telephelyi villamos-energia termelők és ellátók számára

2024. január 12.

A magyar energiapiac folyamatos fejlődése során napjainkban egyre inkább előtérbe kerül a saját célra, illetve a telephelyen belül történő energiatermelés, ezzel megtakarítva az energiaszállítás jelentős költségét és veszteségét. Ennek eredményeképpen az ipari szektor és a kereskedelmi ingatlanfejlesztések területén egyre növekvő érdeklődés tapasztalható az olyan beruházások iránt, amelyek a zöldenergia helyben történő termelése és felhasználása útján csökkentik a környezeti hatásokat. Ilyenek például a telephelyen létesített nap- vagy szélenergiák. Ezzel párhuzamosan azonban felmerültek olyan jogi kihívások és szabályozási akadályok, amelyek sok esetben megghiúsították a hatékony, decentralizált energiarendszerek terjedését.

A napokban megjelent egyes energetikai tárgyú és kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2023. évi XCIX. törvény azonban kikövezheti az utat az önfenntartó energiarendszerek mint például a telephelyen létesített erőművek és tárolók térhódítása előtt. Sőt, a jogszabálmódosítás annak a lehetőségét is megteremti, hogy egy adott ingatlan közelségében fekvő ingatlanon működő vagy létesülő erőmű közvetlenül, a közcélú hálózat használata és díjának fizetése nélkül villamos energiát szállítson és értékesítsen az adott ipari vagy kereskedelmi ingatlan tulajdonosának.

1 Új irányok a felhasználási helyen belüli villamosenergia-ellátás és értékesítés terén

Míg 2024 előtt számos bizonytalanság adódott abban a tekintetben, hogy egy telephelyen (felhasználási helyen) belül maga az ingatlan tulajdonosa vagy annak bérlője miként létesíthet erőművet (ideértve a naperőműveket, szélenergiákat is) és az aztán miként értékesíthet villamos energiát a telephelyen működő vállalkozásoknak, a 2024. január 1-én hatályba lépett szabályok a korábbi bizonytalanságok tisztázását célozzák. Különösen fontos ez tehát azoknak az ingatlan tulajdonosoknak (felhasználóknak), akik saját erőművet vagy villamosenergia-tárolót kívánnak létesíteni és az így létesített erőművel szeretnék ellátni a telephelyükön működő vállalkozásokat, vagy épp fordítva, ha például a telephelyen található bérlő akar ilyen beruházást eszközölni. A törvénymódosítás iránymutatást nyújt a magánvezeték létesítése, valamint a magánvezetékhez kapcsolódó erőművek és tárolók esetében, kifejezetten szabályozva azokat a feltételeket, amelyek mellett a felhasználók (értve ezalatt főként az adott ingatlan tulajdonosát) és a vételezők (mint például a bérlők) értékesítik az általuk megtermelt villamos energiát.

Wolf Theiss

A felhasználók mostantól nemcsak saját energiaszolgáltatásukra vagy elektromos töltőberendezés létesítése céljából tervezhetnek magánvezetékeket, **hanem a felhasználási helyen belül elhelyezkedő, magánvezetéken keresztül ellátott vételezők villamosenergia-ellátása céljából is.** Ez esetben pedig az új szabályozás értelmében nem előfeltétel az, hogy a magánvezetékekkel ellátott vételezők műszaki és biztonsági okokból összefüggjenek a felhasználóval. Ezzel a jogalkotó gyakorlatilag kibővíti azt a kört, ahol a felhasználó jogosult magánvezetéket létesíteni. Ez a változás kiemelkedően fontos a felhasználási helyen belüli villamosenergia-értékesítés szempontjából, mivel így a felhasználók vagy vételezők egy szélesebb körének nyílik lehetősége az értékesítésre a létesített magánvezetéken keresztül.

Az új rendelkezések további fontos elemként pontosítják és részletesen kifejtik a magánvezeték létesítése során szükséges lépéseket, valamint a hálózati engedélyes, a termelő vagy a villamosenergia-tároló üzemeltető, valamint a rendszerhasználó közötti együttműködés keretét. A magánvezeték engedélyesének és a termelő vagy villamosenergia-tároló üzemeltetőjének **előzetesen rendszerhasználói igénybejelentést kell benyújtania a hálózati engedélyes részére.**

Az igénybejelentést akkor is meg kell tenni, ha az adott csatlakozási ponton meghatározott betáplálási teljesítmény nem kerül módosításra.

Ha azonban az adott csatlakozási ponton meghatározott **betáplálási teljesítmény növelése szükséges** a magánvezetékhez kapcsolódó termelő által termelt vagy villamosenergia-tároló üzemeltető által tárolt villamos energia miatt, **úgy a termelő, illetve a villamosenergia-tároló üzemeltetője magánvezeték engedélyesének hozzájárulásával közzétételi eljárás vagy egyedi eljárás útján tudja az ott meghatározottak szerint megtenni az igénybejelentését.** Mindkét igénybejelentési folyamatban a hálózati engedélyes meghatározza a csatlakozáshoz szükséges gazdasági és műszaki feltételeket. Ezen feltételeknek értelemszerűen még nincs kialakult gyakorlata, így az még kérdéses, hogy a hálózati engedélyesek milyen kritériumokat fognak meghatározni, és ezek teljesítésének milyen költségvonzata lesz. A közcélú hálózat működésére ugyanis komoly hatással lehet például, ha az erőművi termelés (pl. hirtelen műszaki hiba vagy váratlan időjárási esemény okán) kiesik vagy számottevően csökken és akkor a termelést hirtelen mégis a közcélú hálózathoz kell pótolni.

A törvénymódosítás kiemelten foglalkozik a villamosenergia-megosztás újraszabályozásának és kiterjesztésének kérdésével is. Ebből adódóan a villamosenergia-megosztásnak két fő formáját különbözteti meg. Az első lehetőség szerint az aktív felhasználó vagy energiaközösség által termelt vagy tárolt villamos energia közvetlenül továbbítható más felhasználóknak a közcélú hálózaton, magánvezetéken vagy összekötő berendezésen keresztül, illetve vételező részére magánvezetéken keresztül. Ezzel párhuzamosan újdonságként lehetőség van arra is, hogy a vételező által termelt vagy tárolt villamos energia közvetlenül a magánvezeték engedélyese részére kerüljön eladásra.

Hasonlóan a villamosenergia-továbbadáshoz, a villamosenergia-megosztás esetén is a magánvezeték engedélyesnek és a vételezőnek megállapodást kell kötnie, ha a maguk által termelt villamos energiát megosztás útján értékesíteni vagy ellenérték nélkül átadni kívánják. Ez a megállapodás legalább magában kell foglalja a megosztott villamos energia árát és az elszámolás szabályait. A törvénymódosítás leszögezi továbbá, hogy az ilyen jellegű villamosenergia-értékesítés nem minősül sem továbbadásnak, sem villamosenergia-kereskedelemnek. A vételezőnek ezen felül lehetősége van a számára továbbadott vagy általa termelt villamos energiát értékesíteni a vételezési helyén belül. Ez az eset sem minősül villamosenergia-kereskedelemnek, ha az előírt rendelkezéseket megfelelően betartják. Ez a rugalmas rendszer segíti a felhasználókat és a vételezőket abban, hogy a termelt vagy megosztott energia terén aktívak legyenek, anélkül, hogy bonyolult szabályozási kérdésekkel kellene foglalkozniuk.

Meghatározó újítás továbbá, hogy az adott telephely szomszédságában vagy 5MW teljesítmény felett az ésszerű közelségében lévő ingatlanon működő vagy létesülő erőmű vagy tároló közvetlenül is rákapcsolódhat a telephely magánvezetékére (azaz belső hálózatára).

Ehhez természetesen ki kell építeni az összekötő (termelői) vezetéket, de ennek költsége reálisan megtérülhet azáltal, hogy ez esetben a közcélú hálózatot az energiaszállításra nem veszik igénybe, azaz nem merül fel az úgynevezett rendszerhasználati díj fizetésének kötelezettsége. Ha a termelő csak a telephely (ingatlan) fogyasztóit látja el, mentesülhet akár azon kötelezettség alól is, hogy versenyezzen a közcélú hálózat szűkös betáplálási kapacitásáért, illetve hogy annak fejlesztési költségeit viselje. A közelből történő energiaellátás további feltétele, hogy az erőmű/tároló által termelt vagy tárolt villamos energia miatt az ellátott telephely hálózati csatlakozási pontján a betáplálási teljesítmény nem kerülhet módosításra, valamint ilyen módon csak egy telephely kapcsolható össze erőművel vagy villamosenergia-tárolóval.

2 Az önálló termelői egységek bevezetése a villamosenergia-piacra

Újdonságként bevezetésre került az önálló termelő egység fogalma. Az új rendelkezések értelmében **egy önálló termelő egység olyan létesítmény, amelynek csatlakozási teljesítménye meghaladja az 5 MW-ot, közcélú hálózatra csatlakozik betáplálási teljesítmény nélkül, és a termelt villamos energiát ugyanazon csatlakozási ponton megosztja a felhasználóval vagy a felhasználóval azonos vállalatcsoportban lévő más felhasználóval vagy vételezővel. Az önálló termelő egység létesítésére engedélyt kell szerezni.** Az engedélyezés részletszabályai vonatkozásában az 50 MW, és ezt meghaladó névleges teljesítőképességű erőműre irányadó szabályokat kell alkalmazni.

A törvénymódosítás célja az önálló termelő egységek szabályozásával a fenntartható és hatékony villamosenergia-termelés elősegítése. Az önálló termelői engedély lehetővé teszi a berendezések modernizálását és a kapacitások növelését, miközben biztosítja a szükséges ellenőrzéseket a rendszer stabilitásának érdekében.

3 Utólagos magánvezeték engedélyezési kötelezettség bevezetése

Bár érdemben nem változtak a magánvezeték engedélyezésére vonatkozó előírások, azaz továbbra is minden esetben, **ha egy ipari vagy kereskedelmi ingatlan tulajdonosa/üzemeltetője (azaz a felhasználó) a bérlőinek villamos energiát ad tovább és a magánvezeték hálózat nem egyetlen épületen belül helyezkedik el, úgy a magánvezeték létesítése vagy bővítése engedély köteles.** A törvénymódosítás lényegében ezt a kötelezettséget nyomatékosítja, amikor kimondja, hogy ha a 2011 októbere után létesített magánvezeték nem rendelkezik engedéllyel, akkor arra a törvénymódosítás hatályba lépését követő 90 napon belül, azaz **2024 március 31-ig engedélykérelmet kell benyújtani a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalhoz (MEKH).** Az engedély hiányában végzett telephelyi energiaellátást a MEKH akár 100 millió forintos bírsággal is sújthatja.

4 Várható piaci hatások

A törvénymódosításnak köszönhetően új üzleti lehetőségek nyílnak az alternatív, decentralizált energiarendszerek létesítésére. Az új szabályok ezt egyfelől a telephelyi energiaellátás jogi kereteinek tisztázásával segítik elő. Másfelől, az új szabályok keretében vonzóbbá válik erőművi beruházások létesítése nagyobb ipari fogyasztók

közelében, hiszen a közvetlen ellátás útján a beruházók mentesülhetnek a rendszerhasználati díjak megfizetése alól.

Ugyanakkor, jogi és szabályozási kihívások is felmerülnek, különösen az engedélyezési kötelezettség és az infrastrukturális feltételek tekintetében, amelyek befolyásolhatják a decentralizált energiaellátó-rendszerek terjedését. A részletszabályok tekintetében sem tisztázott még minden kérdés, így minden egyes esetben érdemes e speciális jogterületen jártas szakértőhöz fordulni mind a projektek tervezése, mind azok végrehajtása során.

Wolf Theiss

A Wolf Theiss Közép-, Kelet- és Délkelet-Európa egyik vezető európai ügyvédi irodája, amely a nemzetközi üzleti jogra összpontosít. A 13 országban több mint 390 ügyvédet foglalkoztató cég munkájának több mint 80%-a nemzetközi ügyfelek határokon átnyúló képviselőjét jelenti. A Wolf Theiss a jogi és üzleti szakértelmet ötvözve olyan innovatív megoldásokat dolgoz ki, amelyek integrálják a jogi, pénzügyi és üzleti know-how-t.

Ha további információt szeretne kapni szolgáltatásainkról, kérjük, lépjen kapcsolatba velünk:

Kenyeres László

Partner

E laszlo.kenyeres@wolftheiss.com

T +36 1 4848 800

Budai Dóri

Ügyvédjelölt

E dori.budai@wolftheiss.com

T +36 1 4848 800

Lócsei Virág

Ügyvédjelölt

E virag.locsei@wolftheiss.com

T +36 1 4848 800

Sign up

to receive our
latest updates
and insights